

Міністерство освіти і науки України

**Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»**

**Навчально-науковий інститут фінансів, економіки,
управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування**

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА: ДЕРЖАВА, РЕГІОН, ПІДПРИЄМСТВО

**Матеріали ІХ Міжнародної
науково-практичної конференції**

15 травня 2025 р.

**Полтава
2025**

УДК 336.32

*Мазуренко Владислав Петрович,
аспірант*

*Національний університет «Полтавська політехніка імені
Юрія Кондратюка»*

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ІНВЕСТИЦІЇ В НАФТОГАЗОВИЙ КОМПЛЕКС УКРАЇНИ

Нафтогазовий комплекс України відіграє ключову роль у забезпеченні енергетичної безпеки країни та формуванні ВВП. Обсяг та ефективність інвестицій у цю галузь визначають можливості збільшення власного видобутку нафти й газу, модернізації інфраструктури та зменшення імпорتنної залежності. У останні роки інвестиційний клімат українського нафтогазового сектору зазнав суттєвих змін під впливом як внутрішніх реформ, так і зовнішніх шоків – зокрема, пандемії, глобальних коливань цін на енергоносії та повномасштабної війни 2022 року. Проаналізувавши основні економічні, політичні, правові, геополітичні і технологічні чинники, що впливають на інвестиції в нафтогазовий комплекс України, можна поділити їх на дві групи економічні та неекономічні.

Серед фундаментальних чинників що здійснюють вплив слід почати саме з економічного середовища. Економічне середовище значною мірою визначає привабливість нафтогазового сектору для інвесторів. Передусім це динаміка внутрішнього попиту і цін. Другим важливим економічним чинником є динаміка капіталовкладень та фінансові результати галузі.

Також до економічних чинників належить структура ринку та конкуренція. Український нафтогазовидобуток традиційно концентрований: домінують державні компанії Приватний сектор, хоча й видобуває меншу частку вуглеводнів, демонстрував в останні роки вищі темпи

зростання [3]. Економічна доцільність інвестицій у нафтогаз залежить від перспектив збуту, рівня, а також від фінансового становища операторів ринку. Війна суттєво знизил платоспроможний попит та ускладнила доступ до капіталу, але водночас підвищила стратегічну значущість галузі, стимулюючи державу шукати додаткові ресурси для підтримки видобутку.

Тому іншою стороною інвестиційного клімату є неекономічні фактори впливу. Одним із ключових чинників є державна політика пріоритети уряду і державні програми також визначають напрямок інвестицій [1]. Проте політична нестабільність і зміна урядів створювали певні ризики послідовності політики. Довіра до політичних умов з боку міжнародного бізнесу залишалась обмеженою: іноземці остерігалися бюрократичних перепон і минулого негативного досвіду.

Важливим політичним фактором є державне регулювання цін та субсидування галузі. В періоди криз український уряд неодноразово втручався в ринок. Існує багато прикладів що демонструють критичну роль політичних рішень у підтримці або, навпаки, гальмуванні інвестиційної активності. Для інвесторів надзвичайно важливими є стабільність та передбачуваність політики, які наразі в значній мірі залежать від успішності широких реформ і завершення воєнного конфлікту [4].

Інвестиційна привабливість нафтогазової галузі значною мірою визначається станом законодавства та регуляторного поля. За останні п'ять років правове середовище зазнало суттєвої еволюції, частково синхронізуючись з європейськими нормами. Загалом, правова стабільність і наближення до європейських норм у видобувній галузі позитивно впливають на рішення інвесторів.

Геополітичні обставини для України в останні роки були надзвичайно складними, і їхній вплив на нафтогазові

інвестиції є визначальним. Найбільший негативний фактор – це, безперечно, військова агресія росії, що триває з 2014 р. і перейшла у фазу повномасштабної війни в лютому 2022 р. зруйновано інфраструктуру та виробничі об'єкти; іноземні експерти і сервісні підрядники виїхали з країни; суттєво зросли ризики для будь-яких нових капіталовкладень. За оцінками Міністерства енергетики, вже в перші місяці війни 2022 р. збитки енергетичного сектору сягнули близько \$2 млрд. Одночасно з цим споживання газу в Україні різко впало через руйнування промисловості та міграцію населення. Це позбавило стимулу негайно інвестувати в нові свердловини, адже збут обмежений. Але за відсутності зовнішніх поставок відповідальність лягла на внутрішній видобуток, тому у 2023 р. держава була змушена віднайти можливості для інвестування в підтримку видобутку. Проте до завершення бойових дій геополітичний фактор воєнної небезпеки залишатиметься головним стримуючим чинником для нових великих інвестицій, особливо іноземних.

Поряд із загрозами, геополітична ситуація відкриває й нові можливості для України. Україна, маючи значні невикористані резервуарні та вільні транзитні можливості, стала розглядатися як стратегічний партнер ЄС у газовій сфері. Така співпраця може приносити Україні інвестиційні доходи і зміцнює інтеграцію в єдиний європейський ринок. В перспективі, Україна могла б стати регіональним газовим хабом для торгівлі зрідженим газом, відновлюваним газом, тощо – але це вимагає закінчення війни та масштабних інвестицій в інфраструктуру

Виходячи з цього інвестиційний клімат у нафтогазовому комплексі України сформувався під дією комплексу різноспрямованих факторів. Позитивними чинниками стали економічні реформи та лібералізація ринку. Однак негативні фактори – такі як залишкові прояви олігархічного впливу, фіскальна нестабільність, надто геополітичний шок війни –

суттєво відкинули галузь назад. Повномасштабна війна спричинила відтік приватних інвестицій, руйнування активів та зростання ризиків до рівня, несумісного з участю більшості іноземних компаній

Резюмуючи зазначимо, що фактори впливу на інвестиції в нафтогазовий комплекс України тісно взаємопов'язані. Економічні стимули можуть бути реалізовані лише за наявності політичної волі та правової стабільності; геополітичні виклики можуть нівелювати найкращі економічні передумови, тоді як технологічний прогрес здатен множити ефект від вкладених коштів. Поєднання сприятливих внутрішніх умов (реформи, верховенство права) з зовнішньою підтримкою та безпекою здатне розблокувати інвестиційний бум у нафтогазовому секторі України, результати якого матимуть далекосяжне значення для економіки та безпеки держави [2, 3].

Література

1. Лазор О. В. Енергетична безпека України: виклики воєнного часу та перспективи післявоєнного відновлення. *Економіка України*, 2023, № 6, с. 27–35.
2. Ковальова Л. В. Інвестиційна діяльність підприємства як фактор його економічної безпеки. Харків: ХНЕУ, 2020.
3. Шлапак Л. А. Стан та перспективи розвитку газовидобувної галузі України. *Нафтогазова галузь України*, 2022, № 4, с. 15–21.
4. Молдован О. В. Соціально-політичні аспекти інвестиційного клімату в Україні. *Економіка і держава*, 2018, №3, с. 32–36.
5. Маслій О. А., Ківшик О. П., Котелевець М. Загрози економічній безпеці держави в умовах глобальних перетворень. *Економічний простір*. 2023. № 183. С. 25–30.